

บทที่ 7 เส้นใยสมรรถนะสูง (High-Performance Fibers)

ผศ.ดร.อภิชาติ สนธิสมบัติ

หัวหน้าสาขาวิชาวิศวกรรมเคมีสิ่งทอ

ภาควิชาวิศวกรรมสิ่งทอ คณะวิศวกรรมศาสตร์ มทร.ธัญบุรี

ไลโอเซล (Lyocell)

กระบวนการผลิตเส้นใย

วัตถุดิบที่ใช้คือ เนื้อไม้ เอมีนออกไซด์ (**Amide Oxide**) เป็นตัวทำละลาย เพื่อจะละลายโซ่ของเซลลูโลสโดยตรง ซึ่งจะไม่ทำให้เกิดการทำลายโซ่เซลลูโลส (เหมือนกับกระบวนการผลิตเรยอน) สารละลายที่ได้รับมีสีใส มีความหนืด สารที่มีความหนืดถูกกรอง แล้วจึงกดผ่านแว่นกดเส้นใยลงไปในสารละลายเอมีนออกไซด์ที่เจือจางทำให้เส้นเซลลูโลสที่กดผ่านออกมาตกตะกอนเป็นเส้นใยต่อไป

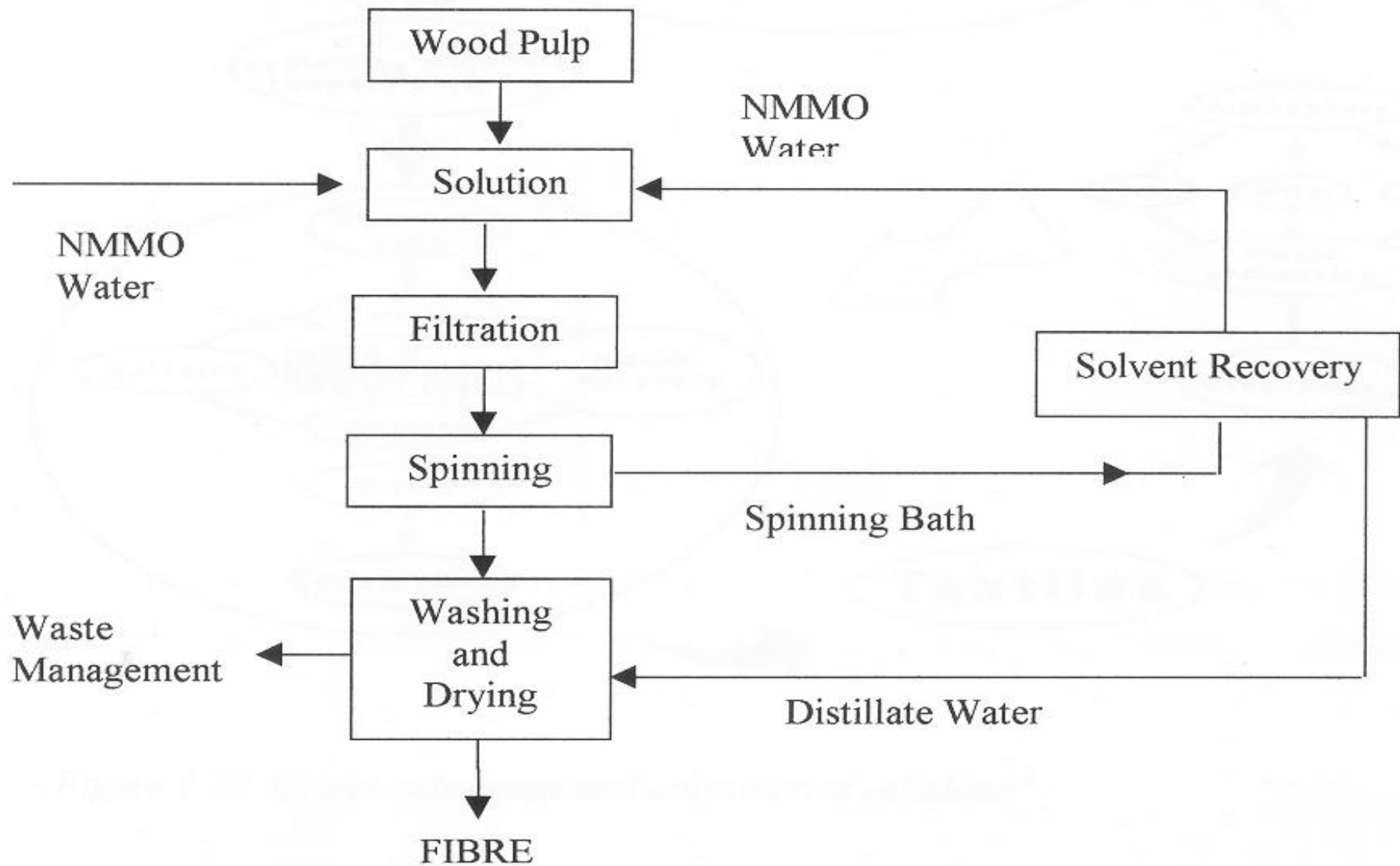

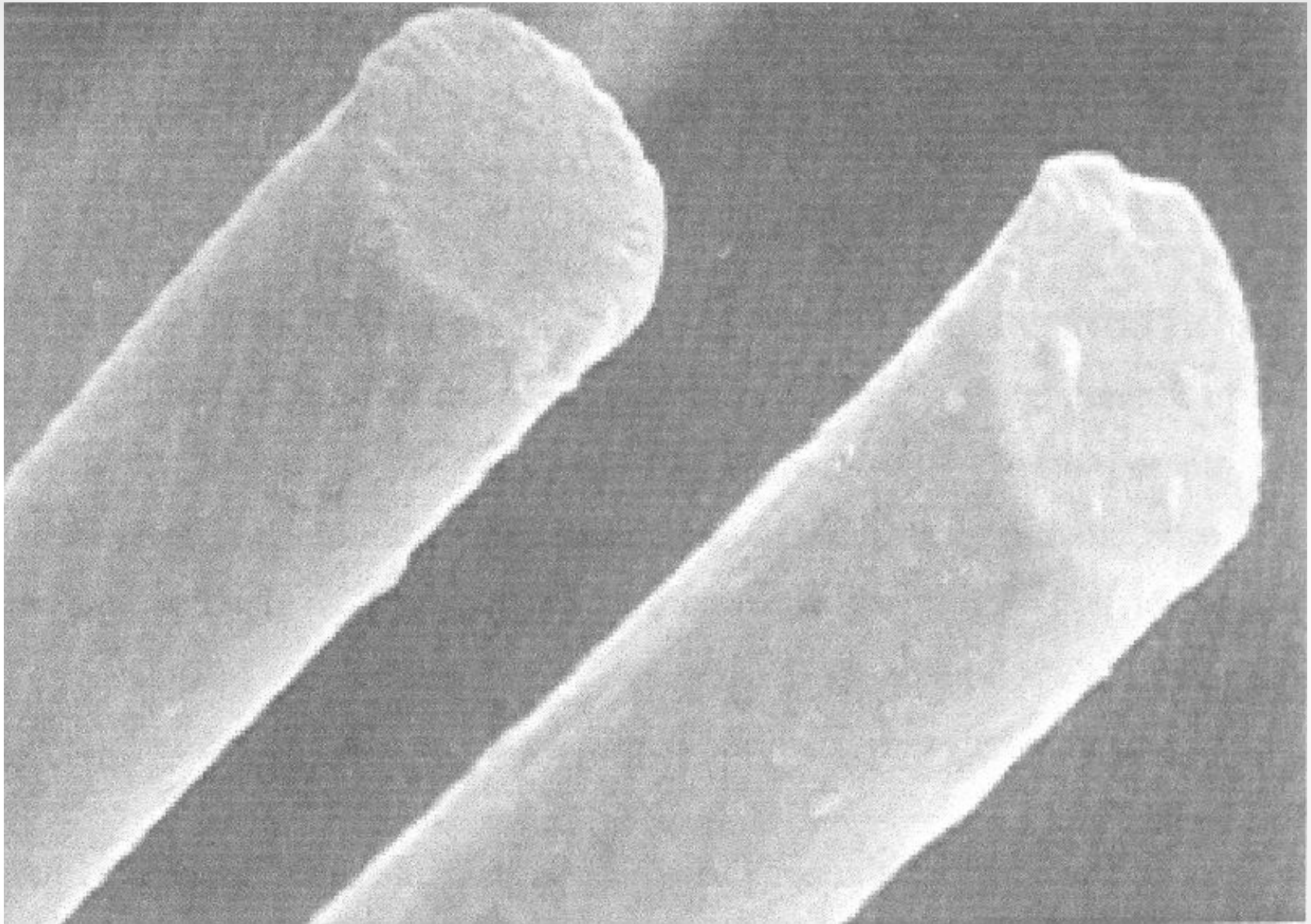
Figure 1.11: Processing diagram of lyocell process²⁸.

การใช้งาน

- 90% สามารถใช้ทำเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย บุรุษ และสตรี บางครั้งใช้กับเสื้อเชิ้ตสำหรับเล่นกอล์ฟ
- สามารถใช้กับเคหะสิ่งทอ หรือสิ่งทอเทคนิค เช่น ตัวกรอง ผ้าเคลือบผ้าชุดทหาร เชือก เป็นต้น
- นำไปใช้ทำก้นบุหรี่ ทำให้เกิด **Ultra-low tar Cigarettes**
- สามารถใช้กับผลิตภัณฑ์ระดับสูง และแบบไมโครไฟเบอร์

ข้อแนะนำในการรักษา

เส้นใยไลโอเซลอาจจะถูกตกแต่งให้ซักล้าง หรือซักแห้งได้ แต่จะต้องดูแลรักษาเสื้อผ้าตามป้ายแนะนำ ในการซักล้างต้องซักล้างในสภาวะการซักในครัวเรือน ถ้าซักแห้งไม่ดีทำให้ผ้าหดตัวได้

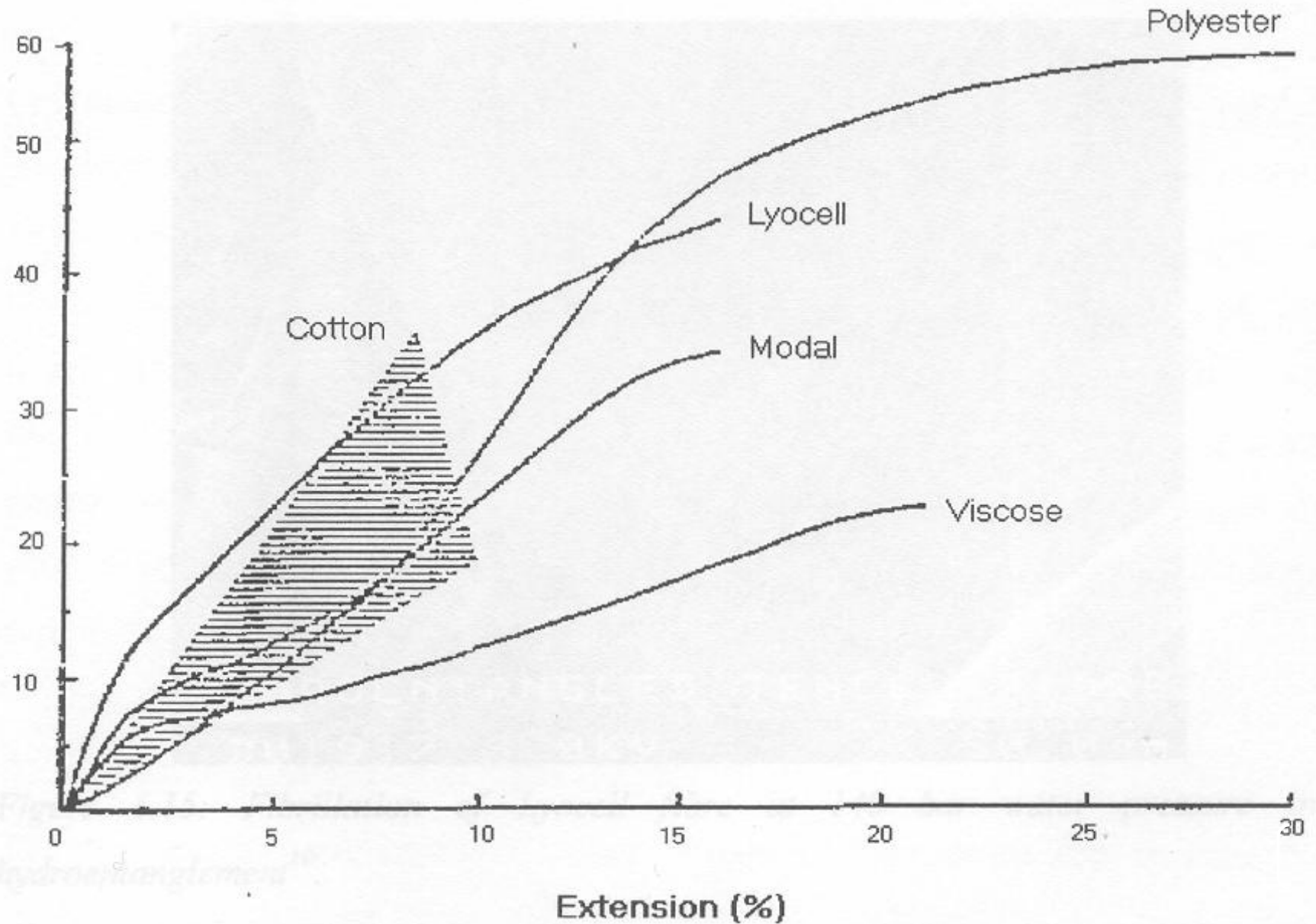

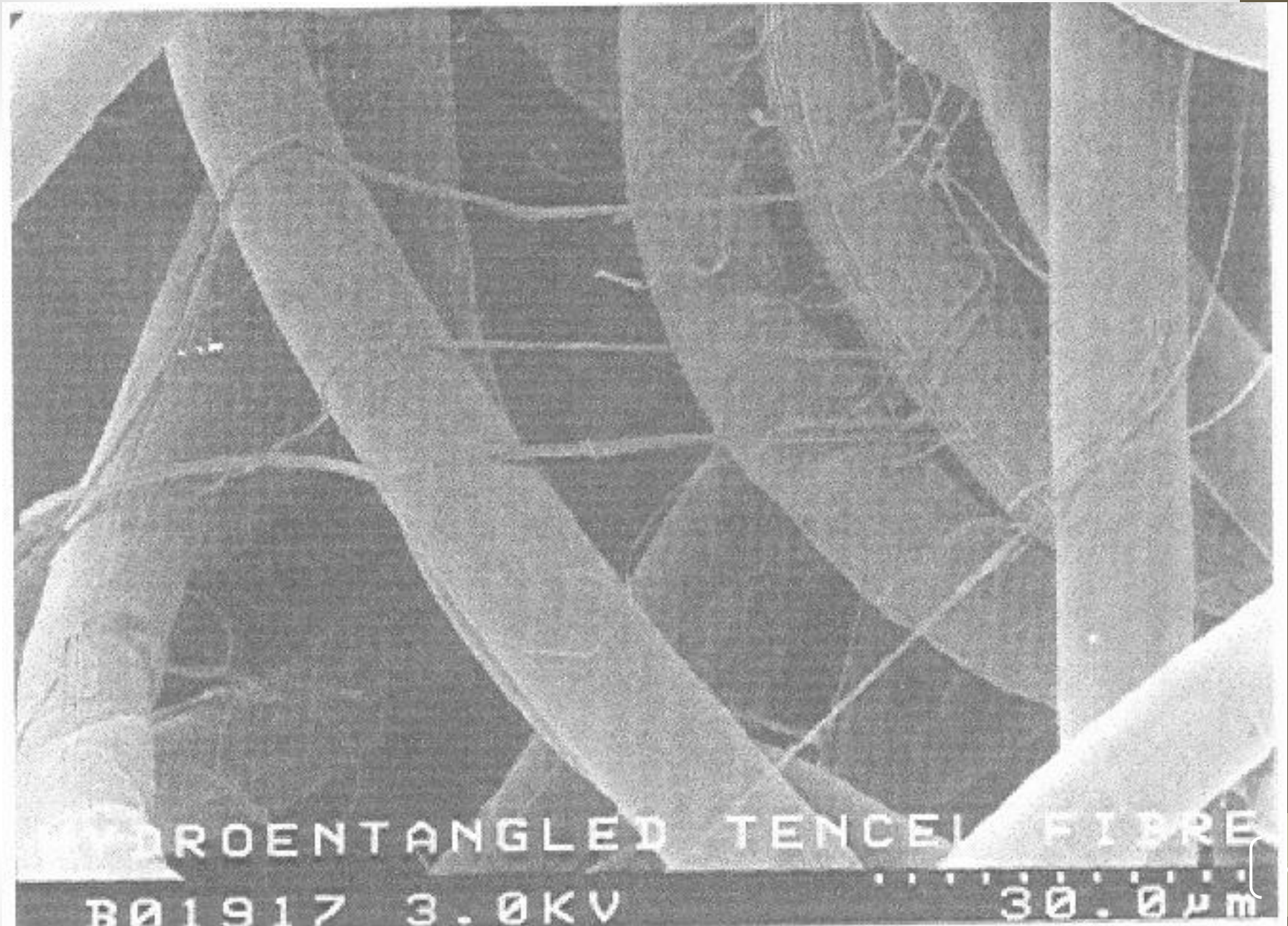
<http://sst.umd.edu.pk/newsite/courses/Fall2008/TX-322/Lyocell%20Fibres.pdf>

	<i>Lyocell</i>	<i>Viscose</i>	<i>Modal</i>	<i>Cotton</i>	<i>Polyester</i>
<i>Linear Density (dtex)</i>	1.7	1.7	1.7		1.7
<i>Tenacity (cN/dtex)</i>	4.0 – 4.2	2.2 – 2.6	3.4 – 3.6	2.0 – 2.4	5.0 – 5.5
<i>Elongation cond. (%)</i>	14 – 16	20 – 25	13 – 15	7 – 9	25 – 30
<i>Wet Tenacity (cN/dtex)</i>	3.4 – 3.8	1.0 – 1.5	1.9 – 2.1	2.6 – 3.0	5.0 – 5.5
<i>Wet Elongation (%)</i>	16 – 18	25 – 30	13 – 15	12 – 14	25 – 30
<i>Wet Modulus (cN/tex @ 5% ext)</i>	270	50	110	100	210
<i>Cellulose D.P.</i>	550 – 600	290– 320	400 – 450	2 - 3000	-
<i>Moisture Regain (%)</i>	11.5	13	12.5	8	0.4
<i>Water imbibition (%)</i>	65	90	75	50	-

Load (cN/tex)

เส้นใยอะรามิด (Aramid Fibers)

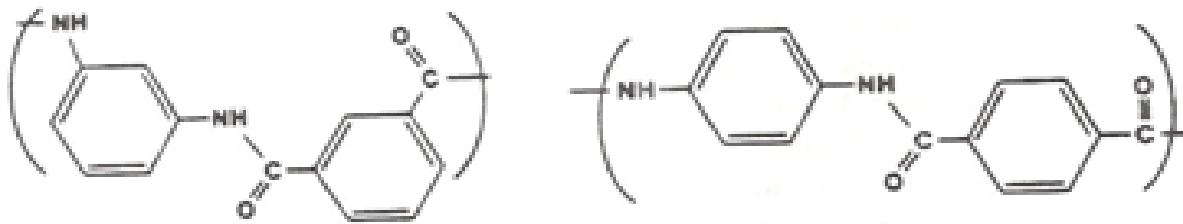
บทนำ

คำว่า “อะรามิด (Aramid)” ได้ถูกกำหนดขึ้น โดย The Federal Trade Commission ของประเทศสหรัฐอเมริกา ในปี พ.ศ. 2517 เนื่องจากเป็นเส้นใยที่ได้มาจากอะโรเมติกพอลิเอไมด์อย่างน้อย 85% ต่อด้วยเบนซีนริงทั้งสองด้าน (แทนที่จะเป็นโมเลกุลไซโตรงๆ – คล้ายเบนซีนริงในพอลิเอสเตอ์) แทนที่จะเป็นเส้นใยที่มาจากไซโมเลกุลตรงๆ แบบ ไนล่อน

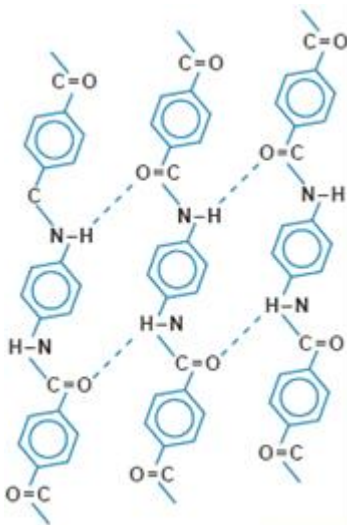
เส้นใยอะรามิด ตัวแรกได้รับจากบริษัท ดูปองท์ เริ่มออกวางตลาดในปี พ.ศ. 2508 โดยมีชื่อว่า “นอเม็กซ์ (Nomex)”

ในตลาดปัจจุบัน พบว่ามีเส้นใยอะรามิดอยู่ 2 ชนิด ซึ่งทั้ง 2 ชนิดถือว่าเป็นเส้นใยสมรรถนะสูง โดยที่ชนิดแรก มีสมบัติในการทนทานความร้อน ซึ่งมีหมู่เมต้า-อะรามิดอยู่ แต่มีสมบัติความเหนียวปานกลาง และมีค่าโมดูลัสต่ำ อย่างไรก็ตามทนทานต่อความร้อนดีเลิศ (ทนได้ 600-800°C) ใช้สำหรับเป็นเสื้อผ้าทนความร้อน และสมบัติเป็นฉนวนกันกระแสไฟฟ้า ตัวอย่าง เช่น เส้นใยนอเม็กซ์ (บริษัท ดูปองท์) และเส้นใยโคเน็กซ์ (บริษัท เทยีน)

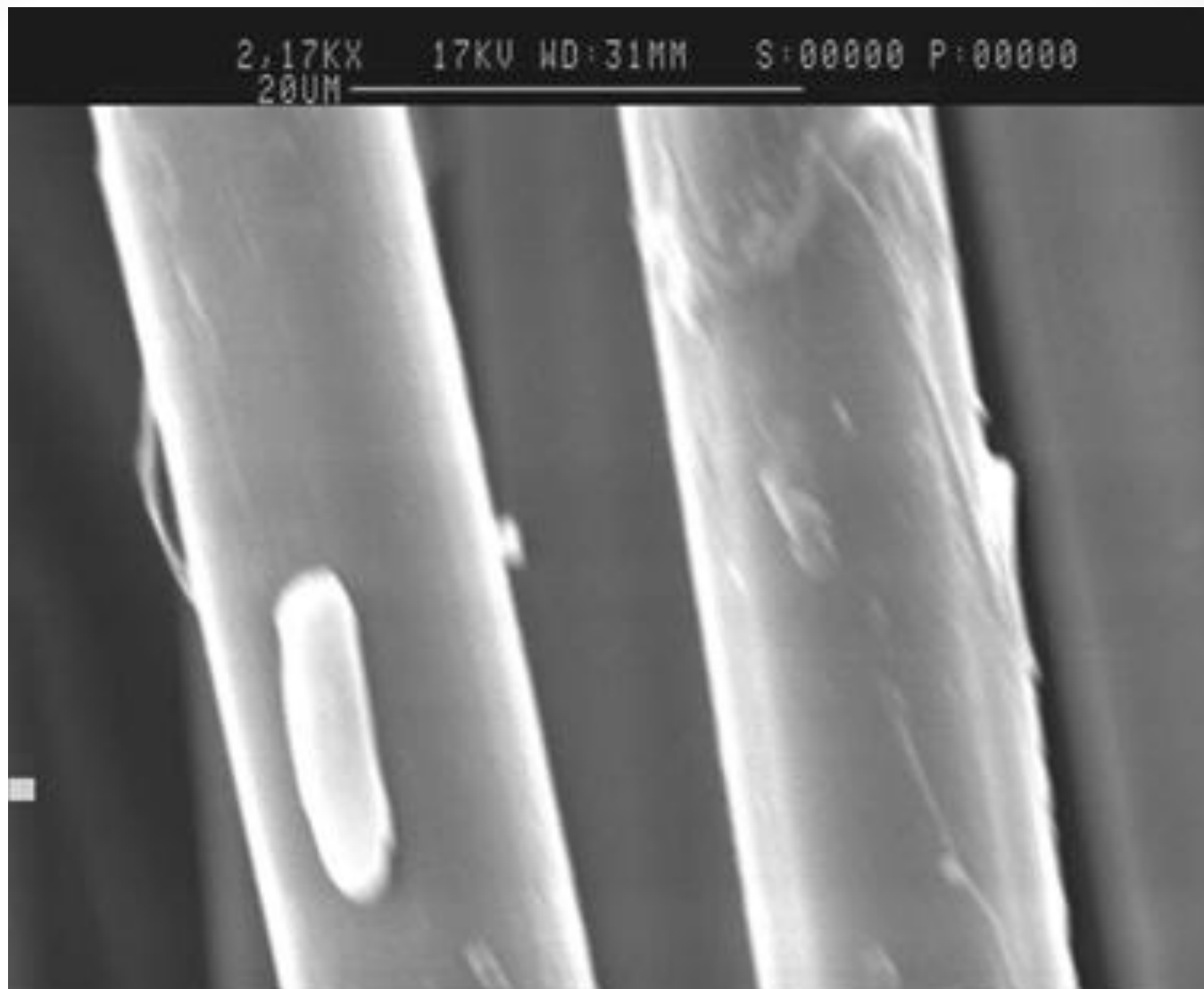
ชนิดสอง ในช่วง 2513-2523 บริษัท ดูปองท์ ได้ออกเส้นใยชนิดที่สองในตระกูลนี้ โดยมีชื่อว่า “เคฟลาร์ (Kevlar)” เส้นใยใหม่นี้มีหมู่พารา-อะรามิด ทำให้เกิดสมบัติที่ดีขึ้นหลายประการ เช่น ความแข็งแรงสูง ค่าโมดูลัสสูง มีความคงทนต่อความร้อนสูง

ภาพ แสดงโครงสร้างทางเคมีของเมต้า-อะรามิด (ซ้าย) และพารา-อะรามิด (ขวา)

ภาพ แสดงการเกาะตัวกันของโซ่โมเลกุลของเคฟลาร์ (เส้นประ หมายถึง พันธะไฮโดรเจน)

ภาพ แสดงภาพตามยาวของเส้นใยเคฟลาร์ จากกล้อง SEM

www.eng.ysu.edu/~mtegr/largesems/Kevlar.jpg

Several grades of Kevlar are available:

1. Kevlar K-29 – in industrial applications, such as cables, asbestos replacement, brake linings, and body/vehicle armor.
2. Kevlar K49 – high modulus used in cable and rope products.
3. Kevlar K100 – colored version of Kevlar
4. Kevlar K119 – higher-elongation, flexible and more fatigue resistant.
5. Kevlar K129 – higher tenacity for ballistic applications.
6. Kevlar AP – has 15% higher tenacity than K-29
7. Kevlar XP – lighter weight resin and KM2 plus fiber combination
8. Kevlar KM2 – enhanced ballistic resistance for armor applications

สมบัติ	Kevlar (Dupont)	Twaron (AKZO)	Technora (Teijin)
ความแข็งแรง (gpd/GPa)	21-25/5.65-3.2	21-23/2.6-2.85	24-28/3.0-3.4
โมดูลัส (gpd/GPa)	450-1000/57-127	440-800/54-99	450-850/55-104
ความยาวเมื่อดึงยืด (%)	2-4	3.2-3.8	4.4-4.6
$T_g(^{\circ}\text{C})$	360	-	-
$T_m(^{\circ}\text{C})$ เริ่มสลายตัว	560	-	>500
ความถ่วงจำเพาะ	1.44	1.4	1.39
ความเป็นผลึก (%)	72	71	73
การจัดเรียงตัว (%)	91	91	92
ขนาดของผลึก (nO)	49	-	23

ตาราง แสดงสมบัติต่างๆ ของเส้นใยพารา-อะรามิด

สมบัติที่เด่นของเส้นใย

- ปกติจะมีสีเหลืองตามธรรมชาติของมัน
- ความหนาแน่นต่ำ ทำให้ผ้าน้ำหนักเบา
- ความแข็งแรงสูง
- ความคงทนต่อการกระแทกดี
- ความคงทนต่อการขีดถูดี
- ความคงทนต่อสารเคมีดี
- ความคงทนต่อการสลายตัวด้วยความร้อน
- เส้นใยเคฟลาร์บางเกรด อาจจะถูกทำลาย หรือสลายตัวด้วยรังสี

อัลตราไวโอเลตได้

- ความคงทนต่อการถูกตัด (เหมาะสำหรับทำเสื้อป้องกันการถูกแทงสำหรับตำรวจ)

- กันไฟได้ดี เมื่อติดไฟ จะดับเอง
- การนำไฟฟ้าต่ำ (เหมาะกับการทำสายเคเบิล) ฯลฯ

การนำไปใช้งาน

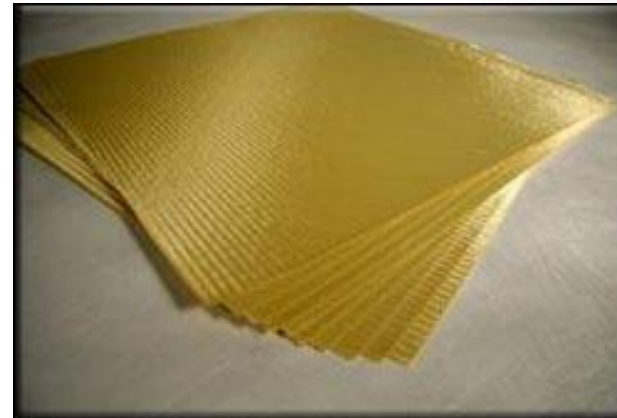
- ทำเสื้อเกราะกันกระสุน
- ทำถุงมือ เสื้อผ้าสำหรับนักขับเครื่องบิน
- ทำใบเรือ สำหรับเรือใบ
- สายเคเบิลสำหรับไฟเบอร์ออฟติก
- ชิ้นส่วนของเครื่องบิน
- เสื้อผ้ากันไฟ หมวกกันไฟ สำหรับนักแข่งรถยนต์สูตร 1 หรือนัก

ผลคุณประโยชน์

- เชือก - ยางรถยนต์ ฯลฯ

ภาพ แสดงตัวอย่างการนำเคโวลีนไปใช้งาน [29]

DuPont Kevlar XP consistently stops bullets within the first three layers of a vest designed with a total of 11 layers.

KEVLAR
Brakes

http://www.likecool.com/Kevlar_Gloves--Other--Gear.html

<http://www.miluniform.com/index.asp?PageAction=VIEWPROD&ProdID=3969>

<http://www.defensereview.com/duPont-kevlar-xp-next-gen-lightweight-aramid-ballistic-fiber-for-body-armor/>

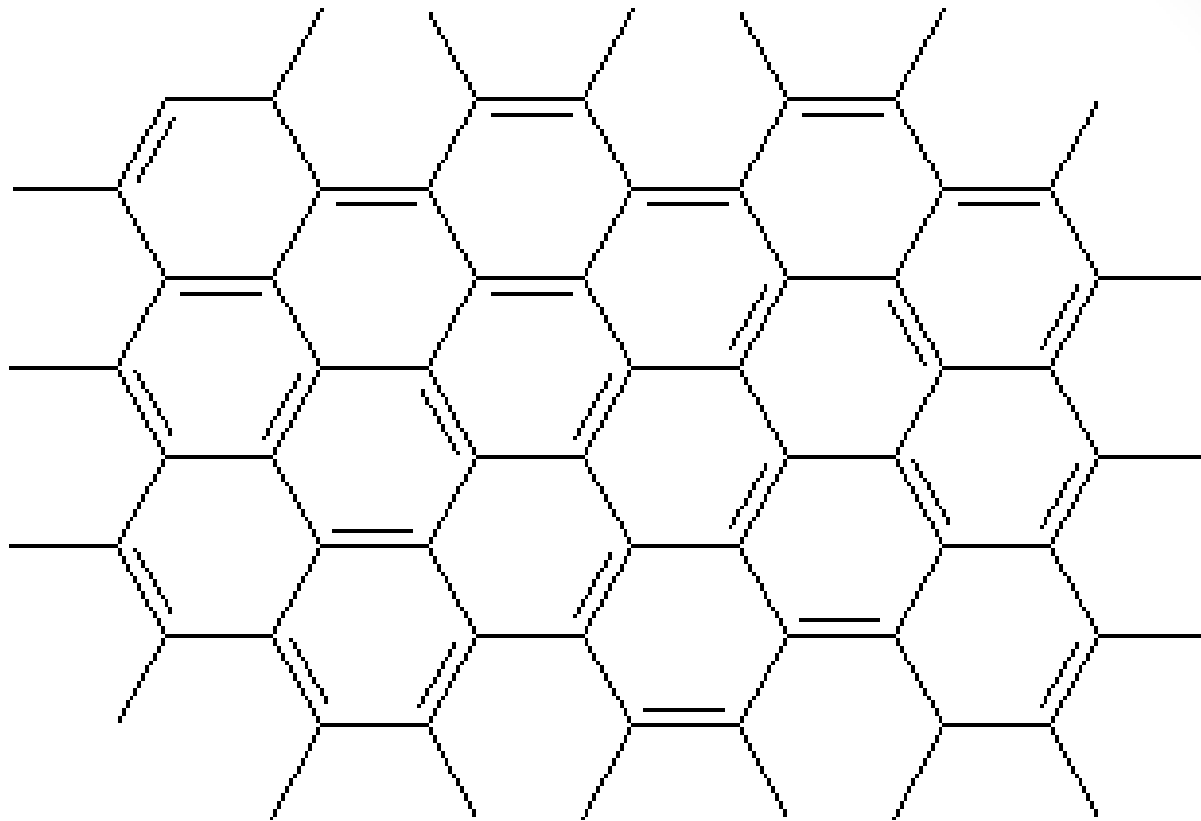
เส้นใยคาร์บอน (Carbon Fibers)

ในปี พ.ศ. 2422 Edison เป็นผู้จดสิทธิบัตรเส้นใยคาร์บอนเป็นครั้งแรกของโลก โดยในครั้งนั้นเป็นการผลิตไส้หลอดไฟแสงสว่าง อย่างไรก็ตามในช่วงปี พ.ศ. 2493-2503 เมื่อมีความต้องการวัสดุที่มีน้ำหนักเบากว่าเดิมเพื่อใช้ในยานอวกาศ โดย William Watt และทีมงานของ Royal Aircraft Establishments ณ เมือง Farnborough ในสหราชอาณาจักร

ในขณะนี้ประเทศที่ผลิตเส้นใยคาร์บอน เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา แคนาดา ยุโรป ญี่ปุ่น เป็นต้น จากหนังสือ Textile Terms and Definitions ให้คำจำกัดความว่า “เป็นเส้นใยที่มีส่วนประกอบของคาร์บอน (โดยการควบคุมการเผาไหม้ของเส้นใยที่เหมาะสม) อย่างน้อย 90%”

เส้นใยนี้เป็นเส้นใยที่ประกอบด้วยกราไฟท์ (Graphite) ซึ่งเป็นฟอร์มของคาร์บอนบริสุทธิ์ ประกอบด้วยวงแหวน 6 เหลี่ยมต่อกันเป็นรังผึ้ง

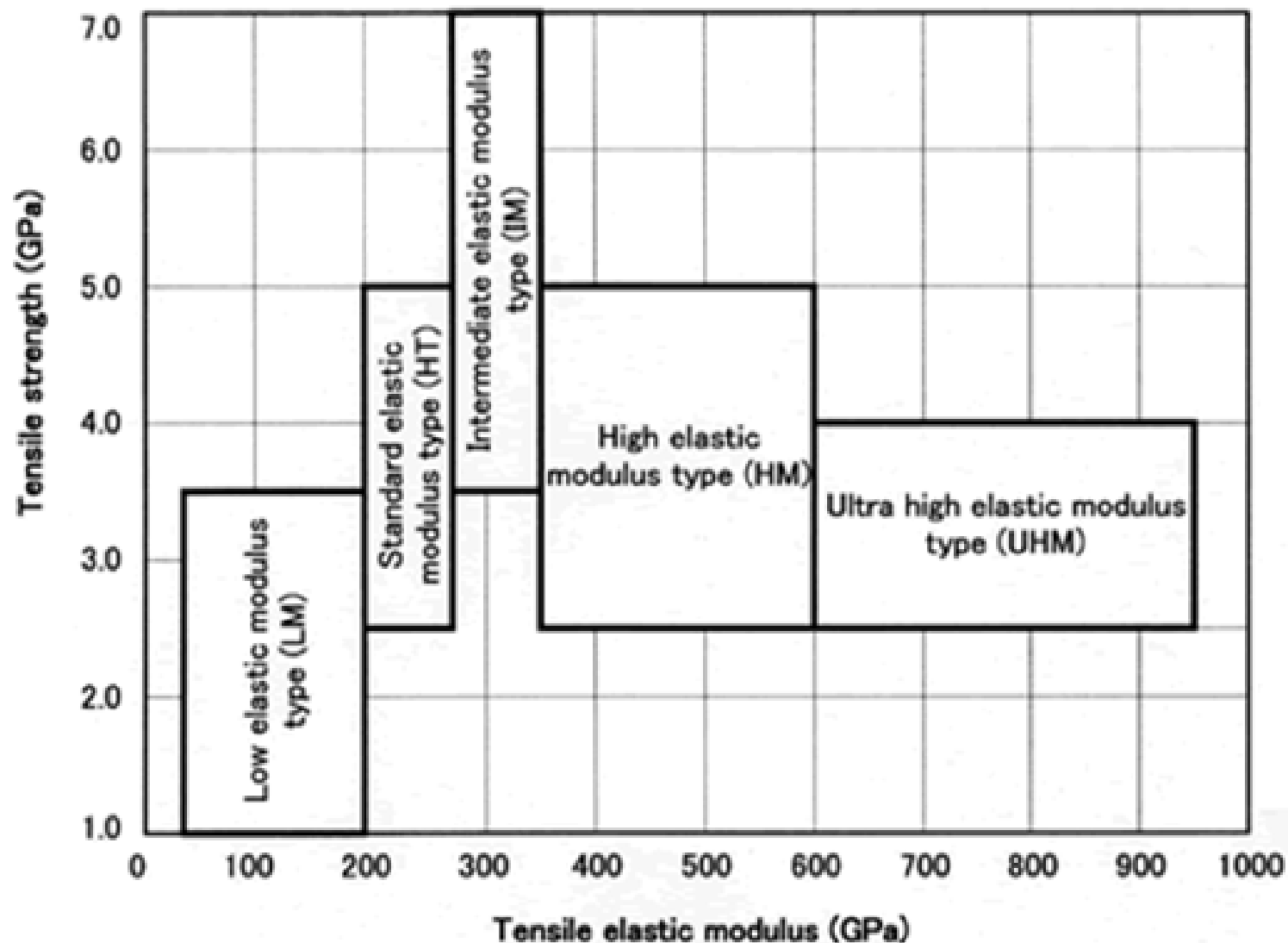

a section of a sheet of graphite

ภาพ แสดงส่วนหนึ่งของกราไฟท์

<http://www.carbonfiber.gr.jp/english/>

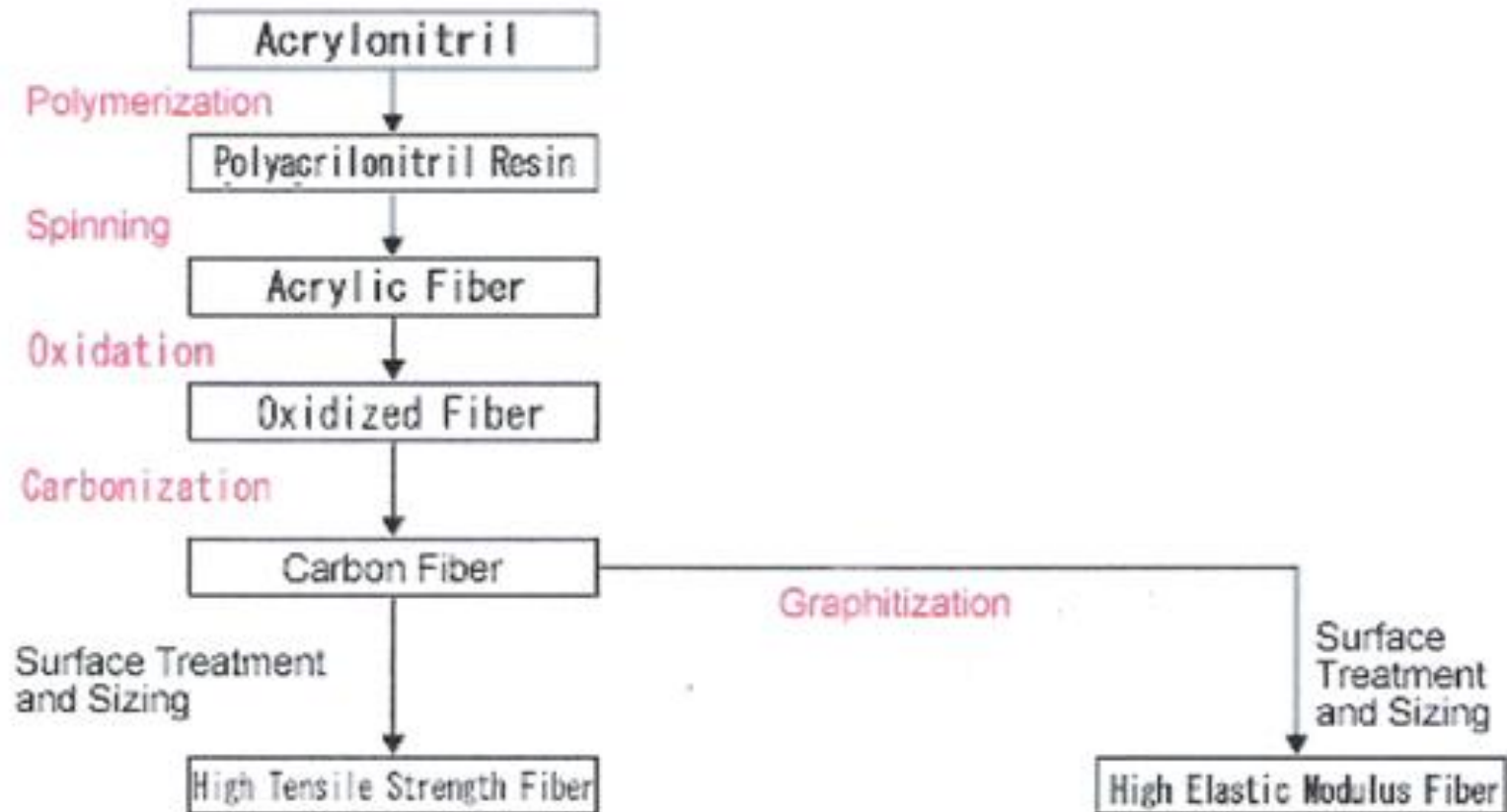
Carbon Fibers: Product types by Mechanical Performances

ภาพ แสดงการจำแนกเส้นใยคาร์บอน โดยใช้วิธีจำแนกสมบัติเชิงกล

<http://www.carbonfiber.gr.jp/english/>

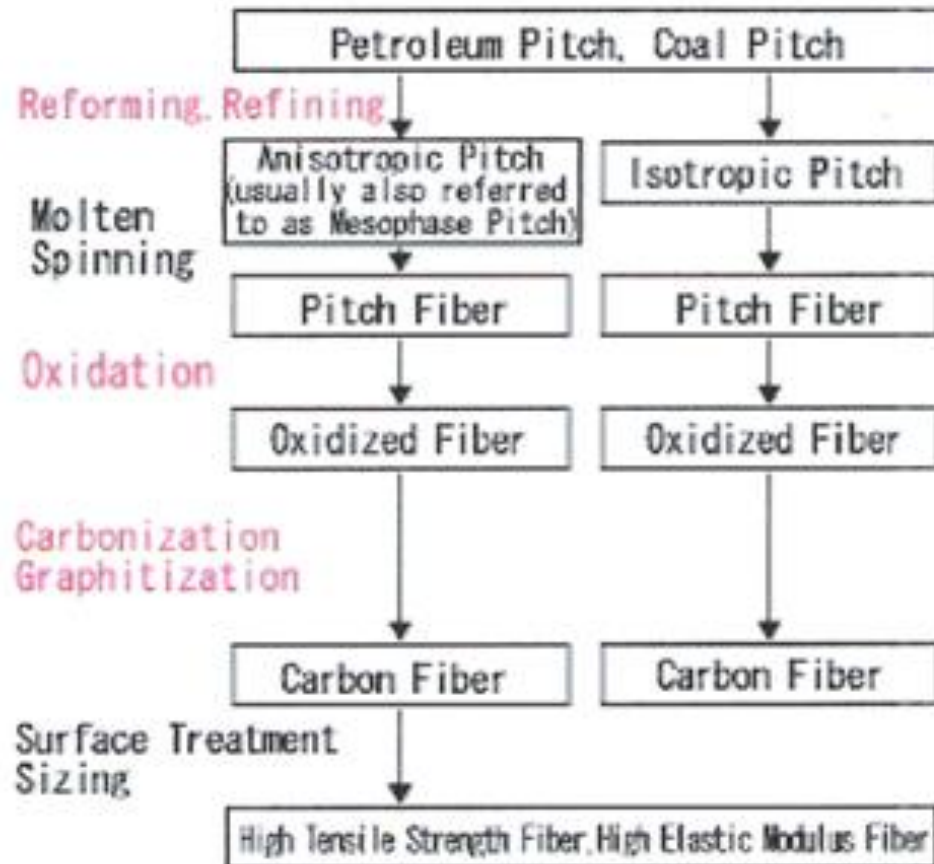
Manufacturing Process of PAN Type Carbon Fiber

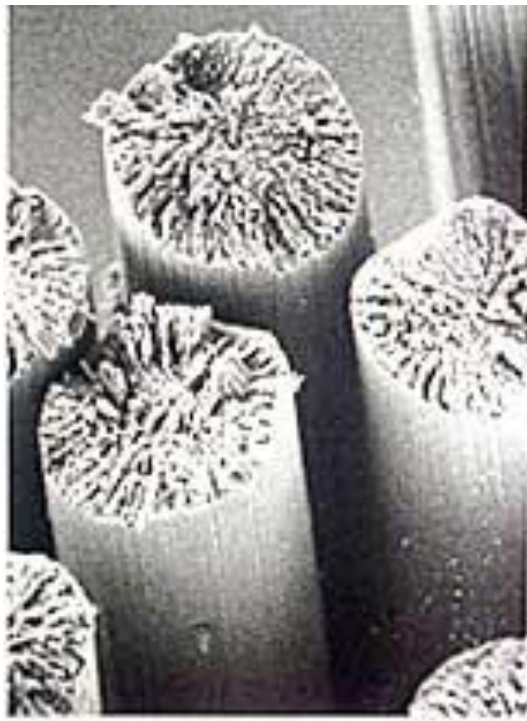
ภาพ แสดงกระบวนการผลิตเส้นใยคาร์บอนจากเส้นใยอะคริโลไนไท์

<http://www.carbonfiber.gr.jp/english/>

Manufacturing Process of Pitch Type Carbon Fiber

ภาพ แสดงกระบวนการผลิตเส้นใยคาร์บอนชนิดพิตช์

X1,500

X3,000

X20,000

ภาพ แสดง SEM แสดงภาพตัดขวางของเส้นใยคาร์บอน

<http://www.carbonfiber.gr.jp/english/>

http://www.ultimatemotorcycling.com/2009_HJC_Motorcycle_Helmet_Color_Carbon_Fiber

<http://www.thaicrazycar.com/?p=496>

<http://www.boeing.com/commercial/787family/index.html>

<http://www.yellowbullet.com/forum/showthread.php?t=185234>

ข้อควรระมัดระวัง

สมบัติของเส้นใย

1. เนื่องจากเส้นใยคาร์บอนเป็นเส้นใยที่เล็กมาก และสามารถแตกหักได้ง่าย โดยการยืด (ไม่เกิน 2% ของการยืด) เมื่อเส้นใยถูกบิด หรือทำให้สั้นลง จะเกิดฝุ่นผง ซึ่งง่ายมากในการกระจายไปทั่วบรรยากาศ
2. เนื่องจากเส้นใยมีค่าโมดูลัสสูง และละเอียดมาก เส้นใยไมโครไฟเบอร์ อาจจะติดกับผิวหนังมนุษย์ หรือเข้าไปในปอดได้ ทำให้เกิดการทิ่มแทง ทำให้เจ็บปวด ถ้าไม่ทิ้งเส้นใยคาร์บอนให้ถูกวิธี
3. เส้นใยคาร์บอนเป็นเส้นใยที่มีการนำไฟฟ้า ถ้ามีฝุ่นของเส้นใยกระจายไป อาจจะทำให้เกิดการช็อต ของแผงวงจรอิเล็กทรอนิกส์ หรือไฟฟ้าช็อตในอุปกรณ์อื่นๆ ได้
4. เส้นใยคาร์บอนเป็นเส้นใยที่มีการเผามาแล้วที่อุณหภูมิสูง ดังนั้นการเผาไหม้ธรรมดาไม่ทำลายได้
5. เมื่อเผาเส้นใยคาร์บอนจะเกิดเถ้าถ่าน จะต้องเก็บให้ถูกวิธี
6. เส้นใยคาร์บอนสามารถเข้ากันได้กับผิวหนังมนุษย์ ดังนั้นจึงสามารถใช้เป็นส่วนประกอบของชิ้นส่วนร่างกายมนุษย์ได้